

se postopek vodstva poverjenosti proti Učit. tiskarni. 4. Tehniško vodstvo prireditve koncerta na pokrajinski skupščini se prepusti pevskemu zboru UJU učiteljstva.

Tajnikovo poročilo.

Tajnik poroča o vseh došlih dopisih, ki so načelne važnosti. Po njegovem poročilu so se napravili sledeči sklepi:

1. V načelu pristane ožji svet na razširjenju »Popotnika«. Odvisno pa je to razširjenje od splošnega proračuna pri poverjenosti, ki ga pod nobenim pogojem ne smemo zvišati. Kakšen bo obseg, bo določila delegacija z ozirom na proračunsko možnost.

2. Učiteljska društva bomo pozvali, da pošiljajo vsa poročila o delovanju na svoji samoizobrazbi, o pedagoških in znanstvenih predavanjih itd. izključno le uredništvu »Popotnika«. Tudi druge dopise pedagoške vsebine naj »Učit. Tov.« odda »Popotniku«.

3. Prihodnji letnik »Popotnika« bo dobil ovitek, čigar stroške naj po možnosti krijejo inserati.

4. Izposluje naj se poseben pravilnik o delokrogu okrajnih šolskih nadzornikov, ki naj bo čim samostojnejši, hkrati pa tudi pravilnik za pisarniške poslovanje pri nadzornikih.

5. Deluje naj se z vsemi dovoljenimi sredstvi na to, da ostanejo v Sloveniji vsi dosedanjí okoliški šolskih nadzornikov neokrajnjeni!

6. Ker se je ugotovilo, da se je zgodila pri zadnjih imenovanjih nekaterim učiteljem in učiteljicam krivica, naj se pozovejo dotičniki, da vložijo na poverjenost z dokazi podprte pritožbe. O njih naj razpravlja delegacija ter izreče svojo sodbo.

7. Učiteljske zastopnike v namestitelni komisiji naj izvoli učiteljstvo samo. Število članov v namestitelni komisiji naj se zviša!

8. Ožji svet mora ugovarjati uredbam, kakršna je ona o krajevnih in oblastnih šolskih odborih za osnovne in meščanske šole, ker se ne ozira na naše razmere in izpreminja važne šolske zakone potom finančnega zakona.

9. Učitelji rezervni častniki naj se kličejo na orožne vaje v času, kakor ga je predlagalo združenje rezervnih oficirjev, dočim naj odpravi to dolžnost moštvo le v glavnih počitnicah.

10. Ožji svet soglasno odkloni spomenico, ki jo je poslal neki upravni odbor v Mariboru. Ker ne more priznati glasom pravil nikakega »akcijskega«, »spravnega« ali podobnega odbora. Članstvo naj se uveljavlja le po legalni poti pri svojih društvih.

Poročilo blagajnika.

Blagajnik navede nekaj glavnih podatkov glede sestave proračuna za poslovno leto 1927/28., in sicer za »Učit. Tovariš«, »Popotnik«, »Zvonček« in upravo. Sprejet je bil sledeči sklep:

Blagajniku se naroča, da sestavi proračun za poslovno leto 1927/28., ki pod nobenim pogojem ne sme biti višji od sedanjega proračuna.

Nato poroča o članstvu pri posameznih društvih. Na temelju njegovega poročila ugotovi ožji svet, da je članstvo od početka poslovnega leta 1926/27 do danes poraslo za 231 članov, med tem ko izkazuje izstop v tem času le 60, kar je vsekakor značilno in razveselljivo.

Urednikovo poročilo.

Urednik »Učit. Tovariša« prečita dopis tov. Knafliča, ki zahteva, da ga priobči na naslovni strani, kar je on prepuštil seji v odločitev. Ožji svet priobči odkloni in ugotovi na podlagi izjav vnanjih članov, da v dopisu citirana društva nimajo nobenega stika z dopisom in podpisani člani niso upravičeni jih navajati v oklicu in se sklicovati nanje.

UJU — poverjeništvu Ljubljana.

Andrej Skulj,
predsednik.

Josip Kobal,
tajnik.

Pokrajinska skupščina v Kranju.

Prošnja.

Učiteljsko društvo za kranjski okraj priredi o priliki pokrajinske skupščine v Kranju trodnevno razstavo deških in dekliških ročnih del, da se omogoči razvoj rokotnega pouka, ki se pravkar započenja brez enotnega načrta in pravega smotra.

Vse šole in učiteljstvo kranjskega središča po društvenem sklepu z dne 10. septembra 1926 in 11. junija 1927 moralo obvezano, da do 30. junija 1927 pošlje letošnje izdelke boljše in srednje kakovosti razstavnemu odboru na naslov: Ravnateljstvo gimnazije v Kranju. (Uradno — z označbo »razstava«).

LISTEK.

P. V. B.:

Pacifistična vzgoja.

Nedavno se je v Parizu sestal kongres sledečih združenj: Krščanske unije deklet, Mednarodne federacije združenj za Ligo narodov, Mednarodnega skavtskega združenja, Mednarodnega združenja srednješolskih profesorjev, Katoliške unije za mednarodni študij, Mednarodnega združenja ženskih diplomiranih na vseučiliščih, in Svetovne unije židovske omladine.

Kongres teh združenj je izdal deklaracijo, ki jo prinašamo v naslednjem in ki jo je odobril »Komité sporazuma velikih mednarodnih združenj, ki se zanimajo za vzgojo mladine« (Comité d'entente des grandes associations internationales qui s'intéressent à la formation de la jeunesse), kateri komité združuje 24 mednarodnih združenj.

Pokrajinska skupščina.

Tajnik poroča na kratko o prijavljenih referentih za pokrajinsko skupščino. Koj za tem sestavi ožji svet dnevni red za delegacijsko in manifestacijsko zborovanje. Priobčen je na naslovni strani današnje številke.

Sklep: Ker bo delegacija razpravljala o »Našem tisku«, naj se povabijo na njo uredniki naših organ. listov in predsedstvo SSM. Uredniki naj se pozovejo, da pošljejo za referat svoje misli in predloge. Istočasno naj se razpravlja tudi o ustanovitvi Šolske Maticice.

Kritje primanjkljaja.

Po kratki in stvarni debati se sklene: Sklep širjega sosveta v Celju z dne 2. svečana 1927 se mora striktno izvesti do stavljene termina. Ako se to ne zgodi, naj gre zadeva svojo pravno pot.

Počitniški tečaj.

Poverjenik poroča, da se je vršila pri poverjenstvu ponovna anketa, ki je razmotrivala vprašanje o naši samoizobrazbi. Rezultat posvetovanja je bil sklep, da priredi pedagoški krožek v Mariboru pod okriljem poverjenstva počitniški izobraževalni tečaj. Na vsa okrajna društva smo poslali zadevno okrožnico.

Kmetijsko-nadaljevalne šole.

Nato poroča poverjenik Skulj, da se je vršila 26. maja t. l. v Celju važna anketa za kmetijsko-nadaljevalne šole. Udeležili so se učitelji, ki že poučujejo na takih šolah, in kmetijski strokovnjaki. Iz črpnega poročila glej v »Učit. Tovarišu« 44. številka!

Predlogi okrajnih učiteljskih društev.

1. Glede resolucij mariborskega in kranjskega učiteljskega društva se sklene:

Z ozirom na točko 1., 2. in 3. ugotavljamo, da smo delali po pravici, ki naj omogoči pristop v našo organizacijo vsemu učitelstvu brez izjeme. Poverjenstvo je storilo svojo dolžnost v polni meri in hodilo po poti, ki so mu jo začrtale nove smernice. Končno odločitev prepuščamo delegaciji, ki naj izreče svojo sodbo.

2. Celjskemu učiteljskemu društvu naj se pojasni položaj pri Učiteljski tiskarni in upošteva predlog glede plačila takse pri zdravniški preiskavi.

3. Učiteljskemu društvu za ljubljansko okolico je odgovoriti v zadevi CMD in SSM.

4. Ustanovitev fonda za krivično preganjano učiteljstvo se prepusti skupščini.

5. Istotako se predloži sklep mariborskega društva o ustanovitvi Šolske Maticice delegaciji.

6. Predlog kranjskega učiteljskega društva o taksiranju šolskih naznanil in izkazov prepuščamo skupščini.

7. Glede resolucije laškega učiteljskega društva o izplačilu selitvenih stroškov naj se podvzamemo na merodajnem mestu naj odločnejši koraki. Enak sklep se je storil glede izplačila raznih zaostankov na potnih okrajnim šolskim nadzornikom itd.

Pozivamo ob tej priliki vsa društva, naj svoje sklepe, predloge in resolucije vedno dostavijo tudi poverjenstvu.

Samostojni predlogi.

1. Tovariš Ribičič svetujemo, naj stavi predlog glede kontraktualnih učiteljev pri svojem društvu za pokrajinsko in državno skupščino.

2. Glede redukcije razredov naj se podvzamemo pri vseh merodajnih činiteljih najodločnejši koraki, da se ne ukine noben razred, ker nimamo garancije, da se zopet otvori, ko bo potreba. Ugotavljamo tudi, da število otrok v zadnjih letih rapidno raste.

Ker je bil s tem dnevni red izčrpan, zaključijo poverjenik sejo.

Zelimo in prosimo, da se razstave udeležijo tudi ostale šole obeh oblasti, zlasti ono učiteljstvo, ki ima v tej stroki že kakršnekoli izkušnje.

Za vse predmete jamči Učit. društvo. Istočasno priredi svojo razstavo tudi Protialkoholno društvo pod vodstvom tov. Horvata.

Cerklje, 12. junija 1927.

Za učiteljsko društvo kranjskega okraja: Josip Lapajne, Andrej Rojč, predsednik, tajnik.

POZIV DELEGATOM IN UDELEZEN-CEM!

Vse delegate in ostale tovariše, ki se nameravajo udeležiti letošnje pokrajinske skupščine v Kranju, prosimo, da v svrhu ureditve prehrane in stanovanja zanesljivo takoj priglase Učit. društvu za kranjski okraj v Cerkljah pri Kranju, katere dni žele biti oskrbljeni. Na kasnele prijave se ne bo mogoče ozirati.

Po skupščini se po želji prirede skupni izleti na divno Jezersko, Češko kočo in Krvavec, kar blagovolite na prijavah poljubno označiti, da preskrbimo vozila.

Cerklje, 12. junija 1927.

Za Učiteljsko društvo kranjskega okraja: Josip Lapajne, Andrej Rojč, predsednik, tajnik.

Splošne vesti.

— Redukcija nadzorniških okrožij. Poverjenstvo UJU je ob priliki seje glavnega odbora UJU in avdijske pri ministru prosvete vložilo posebno spomenico v zadevi redukcije nadzorniških okrožij. Obrnilo se je na našega referenta v ministrstvu prosvete, da podpira zadevo v zmislu podprtega predloga in je storilo korake pri drugih merodajnih faktorjih, da se redukcija prepreči, oziroma kolikor mogoče omili, posebno pa, da se izvrši le redukcija, ne pa kaka partizanska izmenjava nadzornikov. Sklicalo je tudi posebno anketo nadzornikov v Celje. Akcija poverjenstva je uspela v toliko, da ostanejo na podlagi odločbe ministrstva sledeča nadzorniška okrožja:

Ljubljanska oblast: 1. Brežice, 2. Črnomelj, 3. Kamnik, 4. Kočevje, 5. Kranj v radovljiskem okraju, 6. Krško, 7. Laško, 8. Litija, 9. Ljubljana — mesto, 10. Ljubljana — okolica vzhodni del, 11. Ljubljana — okolica zapadni del z logaškim okrajem, 12. Novo mesto; Mariborska oblast: 1. Celje, 2. Dolnja Lendava, 3. Gornji grad, 4. Ljutomer, 5. Maribor desni breg s konjskim okrajem, 6. Maribor levi breg, 7. Murska Sobota, 8. Ptuj, 9. Slovenjgradec z Dravogradom, 10. Smarje, Personalno nadzorniško vprašanje še ni rešeno.

— Likvidacija ukinjenih šolskih nadzorništev se mora izvršiti do 31. julija t. l. s tem, da morajo nadzornišva prenesti vso imovino in arhive na nov sedež.

— Potnina in dnevnice sreskih šolskih nadzornikov se bodo za šolsko leto 1927/28. izplačevale iz partije 303, pez. 1. in 2. budžeta ministrstva prosvete.

— Učitelji srbohrvaščine. Ministrstvo prosvete se je postavilo na stališče, da v bodoče ne bode nastavljal več posebnih učiteljev za srbohrvaščino na osnovnih in meščanskih šolah v Sloveniji in to iz razloga, ker bo v najkrajšem času zadosti rednega učiteljstva usposobljenega za poučevanje srbohrvaščine. Ker ne bode potem več nikake potrebe za posebne učitelje, odpadejo nadaljnja imenovanja.

— Ukinitev razredov na osnovnih šolah. Kakor poročajo listi je ministrstvo prosvete ukinilo zaradi štednje mnogo razredov in vzporednic. V Sloveniji je prizadetih ca. 50 razredov. Nekatere šole so bile zaradi premalega števila otrok skrčene na manjrazredne. Več šol, ki imajo dovoljno število otrok, je pa razširjenih v večrazredne. Normala za število otrok v mestih na učno osebo mora biti 30. Ministrstvo je zahtevalo tudi zadostno število učnih oseb tam, kjer jih sedaj ni.

— Novi učni načrt, ki ga je izdalo prosvetno ministrstvo za leto 1926/27, je vzbudil mnogo nevolje med učiteljstvom. Izdelan je bil brez sodelovanja glavnega prosvetnega sveta in brez učiteljskega Uduženja. Ministrstvo je uvidelo sedaj, da bi se dal ta načrt izboljšati, zato je naročilo glavnemu prosvetnemu svetu, naj sponozorno z UJU popravi letošnji načrt tako,

da se bode v bodočem šolskem letu poučevalo v osnovnih šolah že po novem popravljenem učnem načrtu. Ta pa bo v veljavi le dotlej, dokler ne bo izdelan nov definitivni učni načrt. — »Narodna Prosveta« št. 42., 43. in 44. prinaša osnutek popravljenega učnega načrta. Po tem osnutku naj bi se pouk priredil na praktičnejši način. Stvarni pouk v prvem in drugem razredu naj se poučuje skupno z maternim jezikom in ne kot poseben predmet. Tudi ročna dela naj bi se ne poučevala kot poseben predmet, temveč je delo uvedeno kot princip v vse predmete in to v smislu projekta novega šolskega zakona.

— Ukinjenje razredov zaradi pomanjkanja šolskih sob. Kakor poročajo listi je ministrstvo prosvete pričelo izvajati načelo, da je potreba za vse razrede in vzporednice dobiti potrebne učne prostore in ne sme pouk trpeti zaradi prostornih neprilic.

— Učiteljice ženskih ročnih del. Kakor se čuje, je prosvetno ministrstvo ponovno odredilo, da se nanovo sploh ne nastavi nobena učiteljica za ženska ročna dela.

— Nemške vzporednice na kočevskih šolah in šole z nedržavnim jezikom. Kakor poročajo listi se bo pričela za nemške in druge vzporednice strogo izvajati točka 3. uredb ministrstva prosvete O. N. br. 32.580/25 objavljene v 20. br. Osnovne Nastave.

— Izobraževalni tečaj, ki ga je nameravalo pov. UJU prirediti za učiteljstvo skupno s ped. krožkom v Mariboru, se bo vršil mesto v Mariboru v drugi polovici avgusta v Ljubljani.

— Zaposlitev odvisnih učnih oseb. Ministrstvo stoji na stališču, da ne smeta biti v nobenem slučaju zaposleni po dve učni osebi v istem razredu. Tudi ne dovoljuje, da bi se zaposlovalo učiteljstvo v pisarnah šolskih upraviteljev.

— Nagrade društvom in kulturnim delavcem v Sloveniji. Uprava kraljevega fonda za nagrado dela na kulturnem, gospodarskem in prosvetnem polju je priznala med drugim za letošnje leto sledeče nagrade: 25.000 Din Engelbertu Ganglu, obl. šol. nadz. v Ljubljani, 10.000 Din Prosvetni Zvezi v Ljubljani, 5500 Din Izobraževalnemu društvu na Jesenicah in Kolu jugoslov. sester Moste-Sv. Peter v Ljubljani, 5000 Din Josipu Lapajnetu, šolskemu upravitelju v Cerkljah, 5500 Din Stanku Građišniku, učitelju v St. Ilju in Josipu Lustiku, šolskemu upravitelju v Prekmurju. Nadalje po 5000 Din Jakobu Špalirju, gozdarju v Mariboru in Viktorju Engemannu, gozdarju pri Jelšah. Po 2500 Din Sokoškemu društvu v Gornjem Logatcu in slovenski župi skavtov v Ljubljani.

— Redukcija osemrazrednic. Kakor poročajo listi se osmi razredi spoje s sedmimi in se obdrže samostojni osmi razredi le v krajih, kjer ni meščanskih in srednjih šol.

— Projekt pravil UJU. »Narodna Prosveta« je začela v 43. številki priobčevati nova pravila UJU, ki jih je izdelal na podlagi predlogov poverjenstev izvršni odbor UJU. Projekt priobčimo v »Učit. Tov.«, ko ga prejmemo, v celoti.

— Oprostitev šolskih upraviteljev več kot 10 razredov oziroma vzporednic razrednega pouka. Kakor poročajo listi je minister prosvete odredil, da so upravitelji oproščeni razrednega pouka, če imajo več kot 10 razredov in vzporednic, ne večje se pa v iste razrede otroških vrtec in drugih šol pod istim upravitelstvom.

— Pritožba na Državni svet. Tov. Sima Simić, učitelj v Borči pri Pančevu, je vložil pritožbo na Državni svet proti odredbam o disciplinskih sodiščih in o šolskih odborih ter utemeljuje svojo pritožbo s tem, da sta omenjeni odredbi v nasprotju z ustavo.

— Učitelji na razpoloženju morajo do 15. julija t. l. vložiti prošnje, da se jih nadalje zadrži v učiteljski službi sicer jim z 31. avgustom prestane služba in se jim ustavi službeni prejemki.

Poziv!

Ožji svet je na svoji seji dne 2. junija 1927 ugotovil, da se je zgodila pri zadnjih imenovanjih v ljubljanski in mariborski oblasti nekaterim učiteljem in učiteljicam krivica. Pozivamo dotičnike, da vložijo na poverjenstvo z dokazi podprte pritožbe. O njih naj razpravlja delegacija ter izreče svojo sodbo.

UJU — poverjeništvu Ljubljana.

med raznimi člani iste družbe, skupnost pravic in dolžnosti, kakor tudi vedno bolj rastoča medsebojna zavisnost.

Otrok se mora naučiti, da je civilizacija bila in da ostane skupno delo vseh narodov, med njimi tudi onih, ki jih je zgodovina najbolj rezko postavila drugače proti drugemu, in da je nastala Liga narodov iz čute te skupnosti, iz želje, jo ohraniti in razviti.

Pri domačem ognjišču in takoj od začetka skupne vzgoje, v šoli in v organizacijah, ki izpopolnjujejo delo šole, je treba otroka naučiti vljudnosti napram tujcem in mu vdihniti radovednost po spoznanju njih običajev, po razumevanju njih jezika in njih mišljenja.

Da se pa more vršiti pouk zemljepisja, zgodovine, slovtva, znanosti in umetnosti v tem duhu, mora učitelj imeti oporo v šolskih čitankah, v projekcijskih slikah, v filmih, v stenskih slikah itd.

Treba bo podvzeti ankete, ki naj bi razglabljele kako bi se dal v tem smislu usmeriti pouk v osnovnih in srednjih šolah.

Dobro bi bilo tudi, da se mladina vsake dežele spravi v čim neposrednejši stik z mladino drugih dežel s pomočjo vseh sredstev, n. pr. s potovanjem v inozemstvo, s študijskim bivanjem med tujci, z dopisovanjem, z izmenjavo risb in ročnih del itd.

To mednarodno medsebojno izmenjava nje, ki bi ga bilo treba nadaljevati skozi vsa šolska leta potom stika med učenci, mladimi vajenci, dijaki in profesorji, je v stanju, da orientira mladino k metodam mednarodnega umstvenega sodelovanja, in pospešuje delo Lige narodov.

Ako bosta vzgoja (rodbinska, šolska in izvenskolska) in pouk (šolstveni, znanstveni, tehnični in obrtno-trgovski pouk) pravljala medsebojno poznavanje in razumevanje narodov, bo to v veliko oporo organiziranju svetovnega miru.

Podpirajte obrambni sklad!

— Kljukarji in enorazrednice. Iz različnih člankov v našem listu se da sklepati, da v naši lepi domovini le še ni izumrl rod skrivljeno hrbtenico in z belino v zaviti oči. Jaz, ki spim Matjaževu spanje v hribi, ne vem dosti, kaj se godi po svetu in sem že skoro pozabil, da je bilo včasih jako uspešno delo pritiskanje kljuk. In zdaj — da se ta doba ponavlja? V zgodovini po navljanje ni nič nenavadnega. Tako n. pr. današnja državotvornost in antidržavnost ni prav nič različna od bojev starih Grkov za državo in proti državi, ko je moral Sokrat kot protidržaven element umreti, da so lažje in brez glavne kontrole živeli sofisti in vsa kovrtni treburarji. — Pa kam sem zašel! Ne mislim namreč pisati o zgodovinskih dejstvih, ker nimamo navade, da bi se pri tem kaj učili. Pač pa bi rad načel nekoliko delikatno zadevo o službovanju na samotnih enorazrednicah v oddaljenih krajih. — Pri nas je bila in je še navada, da pošljejo tja koga, ki je ostal po dovršeni maturi brez potrebe. Mnogi, ki imajo debelo žlahto, si znajo že pred maturo poiskati toplo gnezdo, kjer po njih mnenju ne brijajo ostre sape nekulture. Ze več let opazujem, da so nekateri iz takomimenovanih višjih slojev nastavljeni že prvo leto v krajih, kjer imajo vse življenske ugodnosti in kjer tudi ostajajo, a oni, ki nimajo stricev, da bi znali elegantno prijemati za kljuko, so pa potisnjeni v kak pozabljen kot, kjer čakajo leta in leta odrešenja, da se jih že letava obup nad življenjem. Ne rečem, da je v tem protežiranju kaka posebna hudobija, namenoma izvršena. Je pa poseben znak našega časa: ohlapna morala, neke vrste lahkomišelnost, češ, tega ali to poznamo, pa naj gre sem, oni ne znanec bo že zadovoljen za začetek kar mu damo. Splošna inteligenca navadno ne pride v poštev. Potem dajo takemu pregnancu na pot tolažilno besedo, da je to samo za kako leto in da ima pozneje prednost za boljše mesto. Te obljube pa navadno toliko držijo kot laška zvestoba. — Kam vodi te vrste morala nam pojasni sledeči slučaj, ki se je baje zgodil nekje v Sloveniji. Pride nekdo v neki kraj in se javi pri tovarišu voditelju nekako tako-le: »Prišel sem za par mesecev semkaj, dokler se ne dobi zame kako boljše mesto. Imam namreč protekcijo...« Če bi bil jaz voditelj, bi bil odgovoril tako-le: »Prosim vas časti vredni tovariš (ali tovarišica!), da bi se vrnili h gospej Protekciji, da Vam s prvim nakaže plačo na svoj konto. Mi drugi smo namreč državni učitelji.« — Take stvari se dogajajo, ker noče še umreti gospa Protekcija in ljudje nimajo toliko moralne sile v sebi, da bi polomili vse kljuko do nje. Pridemo zopet do stare točke: Vzgoja našega naraščaja je pod ničlo. Če je oni tako naredil — bom pa še jaz. To je morala naših dni. — Sklepalo se je že o tem, da bi dajali učiteljem po samotnih enorazrednicah posebne doklade. Na vsak način bi morala imeti oblast do takih učiteljev malo več obzirnosti. Po prvem letu izkušnje naj bi se vsak izjavil, če je voljan še nadalje ostati tam. Dobili bi se gotovo pri tej obzirnosti tudi močni ljudje, ki bi dvignili stanje teh šol, videč, da se upošteva njih težavno delo. Kajti delovanje na takih šolah zahteva »človeka in pol«. Slabotnejši obupa in se izgubi, dostikrat za vedno, če ne najde pravočasno sočloveka, ki ga ume dvigniti. — Napisal sem to ne da bi mislil koga pri tem žaliti. Povdarjam, da protežiranci sami dostikrat niso toliko krivi kot strici in tete, zlasti še, če je njih politični režim na površju. In s to moralo moramo pomesti sami. — Dobro bi bilo, da bi imela organizacija take tovariše v evidenci in zabranila podobna zapostavljanja. — Lar.

— Neprijeten incident. Na binkoštni ponedeljek se je vršil v Kamniku »planjski dan«, vseh gorejskih planšarjev. Zborovanje je bilo zelo stvarno, referati razmer primerni, soglasje občudovanja vredno. Iz ust vseh referentov je odmeval klic po dvigljenju strokovne izobrazbe naših agrarcev. Povdarjalo se je, da se naše ljudstvo ne interesira za kmetijski strokovno literaturo, ne za strokovna predavanja. Ob rekapitulaciji je neki govornik povdarjal, da je treba dvigniti strokovno izobrazbo potom osnovnih šol. Pripravljen je načrt, da se za 13 in 14 letne otroke uvedejo zimski kmetijski tečaji. V ta namen nam bo treba dobiti učiteljev. Na žalost mora konstatirati, da učitelji sami niso kmetijski veščaki. Kot »vzglad« navaja, da je nekdo zasadel otroke, ki so s ceste metali kamenje na njivo. Na njegovo vprašanje, zakaj da delajo tako škodo, so mu odgovorili, da je učitelj na šoli priporočal, naj kamenje spravljajo na njivo. Glasen posmeh je zaoril po dvorani. Neumestno izpad sem omenil v toliko, da bi zbrani kmetovalci — večina gorjanci — ne ponesli na domove utise, kakor da so učitelji pravečti kmetijski bedaki. Značilno je, da si je par strokovnjakov zabeležilo ta izpad in da bi oni sami omilili neprijetno primero. Po zborovanju je neki kmetijski fant povdarjal, da je sigurno kak tako »neumen« učitelj v kraju. — Gospode, ki še dvomijo o učiteljski kmetijski izobrazbi, opozarjamo, da vse delovanje Sadržarskega društva vodi učitelj Andr. Skulj, da se je čebelarstvo dvignilo po učiteljih (Humeč) in da se je mnogo učiteljev na svoje stroške udeleževalo kmetijskih tečajev na Grmu, v kmetijski stroki sami pa se udeležiti ne morejo, ker nimajo na razpolago primernih zemljišč. Z nesoglasjem med šolo in kmetom se kmetijski stan ne more dvigniti.

— Učiteljski tečaji za kmetijski pouk. Uprava specialne kmetijske šole v St. Jurju pri Celju javlja, da je v letošnjem letu predviden na zavodu 5-tenedenski učiteljski tečaj, ni pa do sedaj dospelo še odobrenje ministrstva. Uprava je vložila tozadevno

prošnjo za pettedenski tečaj od 11. julija do 14. avgusta, nato so pa dobile vse kmetijske šole poziv od ministrstva v koliko želijo imeti učiteljske tečaje, da jih ministrstvo organizira enotno. Kakor hitro do spe odobrenje tečaja in tozadevne kredita, se termin za prijave in početek tečaja razpiše. Sprejelo se bo okrog 20 učiteljev, najbrže z brezplačnim stanovanjem ter proti delni odškodnini za prehrano na zavodu.

— Izobraževalni tečaj učiteljskega društva UJU za kočevski okraj se vrši dne 2. 3. in 4. julija t. l. v Kočevju in ne v Ribnici kot je bilo javljeno v 43. številki »Učit. Tovariša«. — Dnevi so se morali spremeniti zaradi pokrajinske skupščine. Iz okraja so do sedaj prijavljeni že 24 člani. Stanovanja so preskrbljena brezplačno, oziroma za malenkostno odškodnino. — Odbor.

— Kateri učitelji se morajo staviti najprej na razpoloženje. Principi, ki se jih drži šolska oblast so sledeči: 1. Oni, ki niso dobili službenega mesta z razpisom; 2. mlajše učiteljske, ki je v poslednjih dveh letih imelo več bolezenskih dopustov; 3. učiteljice, ki so poročene z dobro situiranimi soprog.

— Kolikor šolskih sob, toliko razredov. Ministrstvo prosvete je nameravalo zapreti vse one razrede, za katere ni posebnih sob. Na ta način je nameravalo pospešiti zidavo šol in učnih sob, da pridemo do normalnih razmer. Za enkrat je pa moralo ministrstvo opustiti ta načrt, ker bi bila njega izvedba na škodo šolstva in ni bilo računati z uspehom. Krajevni šolski odbori dobe le nalog, da preskrbe v gotovem času potrebne prostore.

— Gospod minister prosvete je odločil, da morajo prosvetni oddelki pozvati vse učitelje, ki dovrše do 31. avgusta t. l. 35. letnih službenih let, da vložijo takoj prošnjo za stalno upokojitve.

— Prijava za izpraznjena učna mesta na meščanskih šolah mariborske oblasti. V začetku šolskega leta 1927/28. bo izpraznjenih več mest na meščanskih šolah mariborske oblasti. Učitelji osnovnih šol, ki žele vstopiti v učiteljsko službo iz osnovnih na meščanske šole, naj vpošljejo nekoliko vane prijave po uradni poti (potom šolskega upravitelja, ki vpošlje prijavo sreskemu poglavarju) do 1. junija 1927 velikemu županu mariborske oblasti (prosvetnemu oddelku) v Mariboru. V prijavi je navesti datum in uspeh zrelostnega izpita, datum in uspeh usposobljenostnega izpita ter skupino predmetov, za katere se prošilec zanima.

— Delitev razredov z nad 50 otroci. Kakor poročajo listi je ministrstvo prosvete odobrilo, da se lahko otvorijo vzporazrednice, če je nad 50 otrok v enem razredu in če je prostor za vzporazredno dan, da se lahko v njem poučuje s polnim številom tedenskih učnih ur.

— Koncert Pevskega zbora učiteljskega UJU. V nedeljo 19. junija ob 15. uri priredi pevski zbor koncert v St. Vidu, ob 20. uri pa na Viču. Program: Žgane: Marč (medljurska), Adamič: Vragova nevesta, Mokranjac: Mekam (turška), Lajovic: Veseli kolebniki in Gozdna samota. Konjovič: Vragolan. Žgane: Zibu kaju. Gotovac: Smiješno čudo, Jadovanka za teletom in Prigovor. Vstopnice so že v predprodaji. Tovariši in tovarišice, s svojo navzočnostjo in priporočanjem žrtvujete tudi vi svoj delež za našo skupno stanovsko stvar.

— Uporaba učbenikov v osnovnih šolah. Ministrstvo prosvete je odredilo, da se smejo uporabljati v osnovnih šolah le knjige državne izdaje, ki imajo odobritev od ministrstva.

— Maturantom ljubljanskega učiteljskega iz leta 1907. Določeno je, da se vrši stanek 2. in 3. julija v Celju. Jeršetov Jože preskrbi prostor in prenočišče. Natančnejši program zadnji teden. — Na vprašanje, velja poziv tudi dekletom, odgovorjam: dobro došlo, a pozivljati jih na sestanek nisem pooblaščen. Zdrami se ena; mešana družba bolje vleče. — Grčar Tit.

— Maturantinja učiteljica pri uršulinkah iz leta 1907. Iskreno vam glasom do govora ob naši 15-letnici, da se gotovo prav vse udeležijo 20-letnice, ki smo jo z najbližjimi dogovorile za dan 19. avgusta t. l. v uršulinskem samostanu v Ljubljani. Pri glase in eventualne predloge za morebitni posebni program sprejema Anica Lebar, strokovna učiteljica, Ljubljana, Florjanska ulica 7. Na veselo svidenje!

— Ročni katalog za leto 1927/28. izide prve dni avgusta t. l. v Učiteljski tiskarni. Ker vsebuje ta priročna knjižica poleg običajnega gradiva vse najnovejšie odredbe in izpremembe, naj si jo vsaka učna oseba pravočasno naroči.

— Adlešič ob Kolpi. Tovariši in tovarišice! Po Sloveniji potuje človek, ki se izdaja za mojega bratrance ali strica — izdal se je v Krškem srezu tudi za mojo osebo. Dotičnik je brez vsakega poklica. Izjavljam, da s to osebo nisem v nobenem sorodstvu; v mojem rojstnem kraju je namreč več družin, ki se pišejo Sumperer. Prosim, da vzamete to na znanje. — I. Sumperer, šolski upravitelj.

— Izlet na Balkan. V času od 21. julija do 2. avgusta t. l. napravi »Probuda« potovanje preko Zagreba, Subotice, Zombolje, Orsove v Bukarešto. Od tam preko Konstanze po Črnem morju v Konstantinopol. Vrnitev skozi Svilengrad, Plovdiv v Sofijo ter Niš in Beograd. Natančnejše podatke daje Gospodarski odsek »Probude«, t. č. Tehnična srednja šola v Ljubljani. Prijave do najkasneje 20. junija 1927.

— DRUŽBA SV. CIRILA IN ME: TODA je edina družba, ki podpira šolstvo in obmejno učiteljstvo. Kaj ste storili za njo? Ali ste poiskali obuditi domačo C. M. podružnico? Pomagajte ji, da Vam pomore!

— Izlet v Nemčijo. »Probuda« priredi skupno izlet v Nemčijo od 10. do 23. avgusta t. l. Obiščejo se sledeča mesta: München, Nürnberg, Frankfurt a. M. (Kjer se vrši do 28. avgusta internacionalna razstava »Goda v življenju narodov«). Hannover, Hamburg, Dresden, Praha, Wien. Prijave do 1. julija t. l. Podrobni podatki se dobe pri Gospodarskem odseku »Probude«, t. č. Tehnična srednja šola v Ljubljani.

— Razstava na obrtno-nadaljevalni šoli v St. Vidu nad Ljubljano. Na binkoštni ponedeljek sem si ogledal na St. Vidski šoli prirejeno razstavo risalnih in pisnih izdelkov tamošnjih vajencev, kakor tudi one izdelkov pomočniške preizkušnje. Razstava je bila prirejena v okusno okrašeni risalnici. Izmed številnih strokovnih risb so prevladale one detajlov v naravni velikosti, kar je tudi iz praktičnega stališča povsem pravilno. Ravno po teh risbah sem uvidel, da ima šola rutinirano učno moč, ki ve in zna uveljavljati praktične potrebe obrtnikov. Risbe projekcijskega risanja so bile točne, one prostoročnega risanja lične in primerne. Vse pa opremljene s pravilno pisavo. Pisni izdelki iz knjigovodstva, spisa, računstva, so lični tako po obliki, kakor pravilni po vsebini. V preminogih sem zasledil prav čedno izpisane pisave. Prav dober vtis so napravili res lično izdelani objekti pomočniške zadržane preizkušnje, kateri vsi so bili opremljeni s strokovnimi ščicami. Razstava dela v vsakem oziru čast pridnemu učiteljskemu zboru, kateremu je na uspehih le ča

stitati. Ko sem zapuščal razstavo, sem si nehoti želel, da bi jo ogledali predvsem oni, ki so poklicani presojati trud učiteljev. Radoveden sem, v koliko se je ta moja skromna želja izpolnila. — Pl.

— Ni dovolj, če zahtevate pri trgovcu samo žitno kavo. Teh je več vrst. Če hočete res nekaj redilnega in okusnega, potem zahtevajte ŽIKO v rdečem zavitku.

Učiteljski pravnik.

—Š Učiteljstvu na razpoloženju. Državni uslužbenci, ki se nahajajo na razpoloženju, niso primorani, ako obolijo, javiti tega svojemu starešini po § 104. uradniškega zakona, ker isti zanje ne obstoja. Ako so pa pozvani na službovanje in se pozivu ne morejo odzvati radi bolezni, tedaj pa morajo to javiti svojemu novemu neposrednemu predstojniku. V slučaju pa, da mora državni uslužbenec, ki je na razpoloženju, zapustiti radi zdravljenja svoje stalno bivališče, tedaj mora zaprositi za dopust.

—Š Upokojeni državni uradniki pridejo ob priliki reaktivacije v ono kategorijo, ki odgovarja njihovi predizobrazbi, ne glede na to, ali so bili pred upokojitvijo po čl. 230. urad. zakona razvrščeni v višjo kategorijo (razsodba drž. sveta br. 42.912 od 6. in 9. novembra 1926).

Pevski zbor UJU učiteljstva.

—pev. Pevke in pevci. Pevski tečaj se prične 17. junija ob 10. uri dopoldne. V naslednji številki »Učit. Tov.« je bilo pomota javljeno, da se prične tečaj 18. ob 9. uri. Upamo, da prihitite polnoštevilno, ker je vse delo za koncerta že v polnem teku.

Naša društvena zborovanja.

Tabor treh učiteljskih društev v Mežici. — Akcija tov. Knafliča po okrajnih učiteljskih društvih.

Sklepi društev:

UČITELJSKI TABOR V MEŽICI.

I. Resolucija treh društev: Mežiškega, Marenberškega in Slovenjgraškega učiteljskega društva sprejeta na skupnem zborovanju dne 11. junija 1927 v Mežici.

Ko manifestirajo naša tri obmejna društva za idejo stanovskega edinstva, ko ugotovljamo dejstvo in se ga veselimo, da je misel stanovskega edinstva zmagala na celi črti in v celi državi in bodo kmalu klub odkritim in prikritim nasprotnikom tudi vsi hrvatski tovariši včlanjeni v našem mogočem Udruženju, se hkrati zavedamo, da smo se opostili spon, ki so nas ovirale v razmahu naših sil, se zavedamo moči zedinjenega učiteljskega in pričakujemo od našega vodstva v Beogradu in našega poverenstva, ki mu izrekamo svoje zaupanje, da organizira naše sile na vseh kulturnih področjih k pozitivnemu delu v prospeh šole, stanu, naroda in države.

II. Učiteljsko društvo za okraj Slovenjgradec zbrano 11. junija 1927 na svojem zborovanju odklanja okrožnico »spravnega odbora« tov. Knafliča, ker v smislu organizacijske discipline ni upravičen samolastno pošiljati okrožnice na vsa sreska društva. Slovenjgraško okrajno učiteljsko društvo je bilo, je in ostane na stališču strogo strokovne stanovske organizacije brez vsake politične primesi in hoče tudi nadalje sodelovati pri zgradbi popolnega stanovskega edinstva, v kojem smislu po sprejetih skupščinskih sklepih deluje ožji sosvet, kateremu tem potom izrekamo popolno zaupanje.

III. Učiteljsko društvo za Marenberški okraj, zbrano 11. junija 1927 na svojem zborovanju, je sklenilo sledeče:

Odklanjamo razne predloge nekompetentnih »spravnih odborov« kot neumestne in kot v nasprotju stojiče z načeli pravilnega postopanja v organizaciji ter izjavljamo, da tvorijo deklaracija podlago za nadaljnje delo v organizaciji in sprejmemo vsakega, ki hoče delovati na tej podlagi z odprtimi rokami.

IV. Učiteljsko društvo za mariborski okraj, zbrano dne 6. junija v Rušah, odločno odklanja predloge spravašev, ker niso imeli nobenega pooblastila razpošiljati sami take okrožnice na naša društva in ker vidimo, da niso prava baza za ustvaritev stanovske sloge. Smo odločno za slogo in edinstvo našega stanu, a vse to na realni in zdravi bazi iskrenega tovarštva, ki ga naj pokažejo izstopivši tovariši — kakor bivši člani »Sloveske zveze« — s takojšnjo likvidacijo »Edinstva« in vstopom v UJU, kjer se lahko legalno uveljavljajo.

Ne le na jeziku, ampak v naših sreih nosimo, v našem šolskem in izvenšolskem delovanju pa izražamo in udeležujemo narodno in državno edinstvo, ne le primorani po ustavnih zaprsegi, marveč kot pravi jugoslovenski učitelji in domoljubi. Zato vedno vsiljevanje tega izraza v naša društvena pravila od gotove strani smatramo kot sumničenje in dvom glede našega narodnega in državlanskega zavedanja ter take predloge kot neumestne in ne baš tovarštvu kazajoče, odločno zavracamo, ker smo nacionalni in patriotični v pozitivnem pravcu, česar se dobro zavedamo.

Slej ko prej ostane naša kardinalna zahteva: »popolno stanovsko edinstvo brez oziroma na izvenstanovsko opredelitev članov!« Poverjenstvu, ožjemu sosvetu in našem društvu predstojniku pa izrazimo naše popolno zaupanje in jih pozivamo,

vamo, naj našo organizacijo kakor doslej tudi odslej vodijo v smislu onih stanovsko-političnih smernic, katere jim je dala lanska pokrajinska skupščina v Celju.

Našim društvenim delegatom pa nalagamo, da na letošnji pokrajinski in glavni skupščini nastopijo v smislu te resolucije.

V. UČITELJSKO DRUŠTVO UJU ZA SMARSKO-ROGASKI OKRAJ zbrano na zborovanju 13. junija 1927 v Rogatecu odklanja predlog tov. Knafliča in njegovih šestih tovarišev, ker jih ni nihče pooblastil, ne poverjenstvo in ne kako društvo, da razpošiljajo okrožnice na vsa sreska društva UJU. S tem so kršili organizacijsko disciplino in pozivamo svoje delegate na pokrajinski skupščini, naj isti proti njim postopajo po pravilih in jih izključijo.

Odklanjamo vsak kompromis in sprejem članov, ki bi ne pripoznali temeljne osnove organizacije, t. j. popolnega stanovskega edinstva brez oziroma na izvenstanovsko opredelitev, ali bi hoteli ta temelj omajati in zopet razdvojiti enotno stanovsko organizacijo, v katero je sedaj vsakomur mogoč pristop.

Pridružujemo se naziranjju srbskega učiteljskega in izvršnega odbora UJU, ki smatra za nepotrebno, da se vnaša izraz narodnega edinstva v pravila in tudi mišljenju hrvatskega učiteljskega, katerega predstavniki so na konferenci poverjenikov UJU v Zagrebu povdarili za nepotrebno, da se vnaša ta izraz v nova pravila. Nacionalni moment organizacije je v novih pravilih dovolj predviden in ni treba, da bi ga podčrtavali še z zahtevu, ki nam jo itak predpisuje službena dolžnost.

Delegacija je na lanski pokrajinski skupščini izvolila ožji sosvet za tri leta in ga je poverila, da vodi organizacijo na temelju novih smernic. Ožji sosvet je to svojo nalogo v polni meri izpolnil in se ravna po dani nalogi, ki jo je prejel od pokrajinske skupščine. Zato nimamo poviada, da bi izrekli nezaupanje komurkoli in zahtevali od kogarkoli naj odstopa. Najmanj opravičeno je zahtevati tak odstop na ljubo onim, ki so se sami odtegnili skupnemu legalnemu stanovskemu delu in so izstopili iz organizacije UJU, ki je v naši državi edina predstavnica stanovskega in narodnega edinstva učiteljskega. Ožji sosvet je bil izvoljen z zaupanjem večine, na temelju točno opredeljenih načel in naj svoj mandat izpolni do poteka funkcijske dobe.

»Edinstvo« naj se takoj združi in naj njega člani s tem pokažejo, da so stopili na pot iskrenega stanovskega tovarštva do vsega učiteljskega brez oziroma na izvenstanovsko opredelitev. List »Edinstvo«, ki je faktično razdvojil učiteljske vrste, naj takoj prejenja. Člani »Edinstva« naj se rednim potom vrnejo v UJU in naj se lojalno in legalno uveljavljajo.

Člani UJU odločno odklanjamo vsako misel, da bi prevzeli aktiva, ali kak primanjkljaj razdruženega Edinstva, kakor to omenja tov. Knaflič in njegovi prijatelji v nelegalno razposlani okrožnici na naša društva.

Poročila:

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MEŠTO MARIBOR IN BLIŽNJO OKOLICO je priredilo dne 11. maja 1927 svoje običajno mesečno zborovanje združeno z izletom v Rušah.

Udeležba. Z vlakom ob 11. uri se je odpravilo v Ruše 68 članic in članov, ki so se pri prihodu vlaka zbrali v dvorani gostilne pri Novaku, kjer se je takoj otvorilo zborovanje.